

til Behandling, vil Dahls Maade at undersøge Problemerne paa utvivlsomt i mangt og meget blive forbilledlig.

Man glæder sig over Forfatterens Kendskab til dansk historisk Litteratur og dansk Sprog. Der synes ikke at være mange Fejltagelser; en enkelt (S. 80) bør maaske paatales. Det er usandsynligt, at Kirkestuf skal være *Præstegaardsjord*, som ligger uden for det almindelige Agerskifte. Kirkestuf er naturligvis Jord, der hører *Sognekirken* til, hvad Kalkar da ogsaa har. Den Slags Smaating er imidlertid ligegyldige. Enhver, der er interesseret i danske Foreteelser, der svarer til dem, Sv. Dahl har behandlet, vil med Udbytte gennemlæse hans Afhandling.

C. Rise Hansen.

Troels G. Jørgensen: Bidrag til Højesterets Historie (1939).

Højesteretspræsident, Dr. juris Troels Jørgensen kan efterhaanden se tilbage paa en temmelig omfattende historisk Forfattervirksomhed. Denne har især samlet sig om to Emner: Anders Sandøe Ørsteds Personlighed og Indsats som Videnskabsmand og Embedsmand og Højesterets Historie. Den sidste har han tidligere beskæftiget sig med i sit Skrift »Danmark-Norges Højesteret 1790—1814«, der i sin Tid blev anmeldt her i Tidsskriftet af Johannes Steenstrup (10. Rk. I, 347—49). Han fortsatte i dette Skrift Sophus Vedels Værk om Højesterets Historie i Enevældens ældre Periode, og i det Arbejde, som her skal omtales, en Samling til Dels allerede offentliggjorte Afhandlinger med Fællestitlen »Bidrag til Højesterets Historie«, fører han Skildringen endnu videre ned mod Nutiden, dog ikke i Form af en sammenhængende historisk Fremstilling, men gennem Behandling af forskellige betydningsfulde Episoder i Højesterets Liv og forskellige vigtige Sider ved dens Virksomhed i nyere Tid. Kun Afhandlingen »Højesterets Justitiarier 1674—1919« (S. 17—85), der indeholder et kort Rids af hele Udviklingen i den nævnte Periode, knyttet til en Omtale af de enkelte Justitiarier, falder udenfor den angivne Ramme baade ved Emnets mere almindelige Karakter og ved at gribe tilbage til det 17. og 18. Aarhundrede.

Om nogle af Afhandlingerne maa det siges, at de vel i Øjeblikket mere har Bud til Jurister end til Historikere, selv om de kan have Betydning for dem, der i Fremtiden vil beskæftige sig med vor Tids Retshistorie, ved den kyndige og paa et Førstehaandskendskab hvilende Redegørelse for Højesterets Stilling til en Række Spørgsmaal, som har været fremme i de senere Aar, eller

som, skønt de stammer fra ældre Tid, stadig er aktuelle. Dette gælder saaledes om Afhandlingen »Under Retsplejeloven« (S. 86—107), der beskæftiger sig med de Følger, denne Lov og senere Tillægslove har haft for Højesterets Virkemaade og Stilling som øverste Appeldomstol, og med forskellige Reformkrav, som senere har været rejst og har givet Anledning til yderligere Lovgivning af Betydning for Højesteret, saaledes Kravene om udvidet Adgang for Sagførere til Højesterets Skranke, om Indførelse af en forandret Voteringsmaade eller en forandret Affattelse af Højesteretsdommene og senest om Oprettelse af en særlig Klageret udenfor de ordinære Domstole, fremdeles om den sidste Afhandling i Samlingen »Højesteretsdomme som Led i Retsudviklingen« (S. 265—87), hvor det med Udgangspunkt i nogle Udtalelser af Ørsted ved Gennemgang af en Række Domme vises, at Højesteret trods den stadig mere omfattende Kodifikation af Retsreglerne i Lovsform stadig har en vigtig Opgave i Retsudviklingens Tjeneste, og endelig i det væsentlige ogsaa om Afhandlingen »Højesteret og Øvrighedsmyndigheden« (S. 225—64), hvis sidste Halvdel indeholder en lignende Gennemgang af Afgørelser, ved hvilke Højesteret i Kraft af den Beføjelse, der siden Junigrundlovens § 77 har tilkommet Domstolene til at afgøre Spørgsmaal om Øvrighedsmyndighedens Grænser, nærmere har afgrænset det Omraade, indenfor hvilket denne Beføjelse kan benyttes. Begyndelsen af denne Afhandling er dog af historisk Karakter, idet Forf. her meddeler enkelte Aktstykker vedrørende de Forhandlinger, der gik forud for Udstedelsen af Instruks for Københavns Magistrat af 28. Aug. 1795, der i Tiden før Grundloven indeholdt den væsentligste Støtte for den da gældende Regel, der udelukkede Domstolenes Kompetence paa det nævnte Omraade. Bl. a. meddeles en af en stor Minoritet indenfor Højesteret afgiven Erklæring i Sagen, der gik stærkt ind for Domstolenes Prøvelsesret og ved sin Motivering er meget karakteristisk for den Tid, den tilhører, og nogle Svarbemærkninger til denne Erklæring forfattede af Colbjørnsen i hans Egenskab af Generalprokurør, hvori han drager voldsomt til Felts imod den. Skønt flere af Colbjørnsens Argumenter er ret formalistiske eller i hvert Fald skyder langt over Maalet, maa det indrømmes ham, at en Anerkendelse af Domstolenes Ret til at prøve Øvrighedshandlingers Lovlighed under Enevælden frembød særlige Vanskeligheder, idet denne Ret i hvert Fald ikke kunde udstrækkes til Handlinger af Administrationens øverste Chef, Kongen, og derfor altid maatte være udelukket, hvor der var klaget til denne over en underordnet Myndighed, medmindre Kongen selv henviste Sagen til retslig Afgørelse. Naar man

tager Hensyn til det Niveau, paa hvilket mange af Underdomstolene paa den Tid befandt sig, er det ogsaa fuldt forstaaeligt, at man havde ondt ved at tænke sig, at disse Domstole skulde have Ret til at underkende Beslutninger af et Kollegium, et Forhold, som Højesterets Mindretal ogsaa havde Blik for. Der kan iøvrigt næppe være Tvivl om, at det historiske Udgangspunkt var det, at en Embedsmand kunde drages til Ansvar ved Domstolene af den, der ansaa sig fornærmet ved hans Embedshandlinger, men Adgangen hertil havde næppe i ældre Tid været synderlig benyttet.

Til de Afhandlinger, som har en mere udpræget historisk Karakter, hører bl. a. »Rigsretssager« (S. 108—159) og »Rigsretsdommen af 1856 og Højesteret« (S. 160—179), der begge tidligere har været trykte, henholdsvis i Tidsskrift for Retsvidenskab og i Gads danske Magasin. I den første af disse Afhandlinger gennemgaar Forf. hver enkelt af de fire Rigsretssager, som har forekommet i vort Forfatningsliv, idet han refererer og samtidig vurderer de væsentligste af de Betragtninger, hvorpaa Anklagen og Forsvaret støttede deres Paastande, og derigennem tillige naar til en Vurdering af selve Dommene, der helt igennem falder ud til Fordel for disse. Interessen knytter sig selvfølgelig især til de tre første Rigsretssager, hvis Afgørelse beroede paa Anvendelse af egentlig forfatningsretlige Regler. De endte som bekendt alle med Frifindelse og saa vidt vides i alle Tilfælde med fuld Tilslutning fra den Del af Rigsretten, som tilhørte Højesteret, og man kunde ogsaa vanskeligt vente, at de skulde faa noget andet Udfald, i hvert Fald ikke de to Sager fra 1877, om hvilke Forf. udtaler sig temmelig skarpt S. 150—51.

Det var ved alle tre Sager en Svaghed, at man ikke med nogen virkelig Vægt kunde hævde, at de Dispositioner, der paataltes, var reelt uforsvarlige, saa at der ved dem var paaført Staten et Tab eller paadraget den en Udgift, som kunde have været undgaaet og ikke vilde være blevet bevilget, selvom Sagen havde kunnet behandles i en rolig politisk Atmosfære; i 1856 blev dette end ikke paastaaet, idet Anklageren tværtimod udtalte, at Ministrene ikke tiltalte for de Rustninger, hvortil de ubevilgede Midler var anvendte, i og for sig, eller fordi den Politik, der aabenbarede sig i Rustningerne, var uhensigtsmæssig eller viste sig farlig. Men naar det saaledes ikke kunde siges, at der var paaført Staten noget Tab, kom der til at mangle et rimeligt Grundlag for de nedlagte Erstatningspaastande, og Spørgsmaalet blev alene, om de tiltalte Ministre ved deres formentlige Tilsidesættelse af Hensynet til Rigsdagen havde paadraget sig et Strafansvar. For Gennemførelsen af et saadant var det imidlertid en Vanskelighed,

at man trods Grundlovens Paalæg om Tilvejebringelse af en Ministeransvarlighedslov aldrig havde faaet nogen saadan; Paalægget blev som bekendt først efterkommet ved Lov af 15. Marts 1939. Man havde saaledes kun Grundlovens almindelige Forskrift om Ministrenes Ansvar for Regeringens Førelse samt Reglen om Kontrasignaturens Betydning for Ansvarret at holde sig til, men manglede helt Straffebud, der mere specielt tog Sigte paa Ministres forfatningsstridige Handlinger, og som — foruden at afgøre, om Ansvar kunde paadrages paa andre Maader end ved Medunderskrift — i det enkelte angav, hvilke Handlinger der skulde straffes, og hvilken Straf der kunde idømmes. I 1856 havde man ikke engang nogen almindelig Straffelov at falde tilbage paa, men maatte gribe til saa hasarderet en Udvej som at henvise til Juni-grundlovens § 47, der betegnede det som Højforræderi at antaste Rigsdagens Sikkerhed og Frihed, skønt det maatte være klart, at denne Bestemmelse havde Hensyn til Handlinger af en helt anden Art end dem, der under Sagen var Tale om, og i 1877, hvor man paaberaabte sig den i Mellemtiden udstedte Straffelov af 10. Febr. 1866 §§ 141 og 143 om Misbrug af Embedsmyndighed til egen Fordel eller til Skade for Privates eller det Offentliges Rettigheder og om grov eller oftere gentagen Skødesløshed og Forsømmelse i Embedsførelse, var man i Virkeligheden ikke meget bedre faren, idet heller ikke disse Bestemmelser kunde siges at passe rigtigt paa de paaklagede Handlinger, den første saaledes ikke, fordi der ikke havde været Forsæt til at skade Staten.

Hertil kom, at alle de paagældende Rigsretssager ogsaa i andre Henseender frembød adskillige Tvivl, som efter de almindelige Regler om Paadømmelse af Straffesager — og ikke mindst under de anførte Omstændigheder — maatte komme de tiltalte til gode. Navnlig maatte det være svært at faa en Ret, der opfattede sig selv som en Domstol og ikke som et politisk Organ, til at gaa med til den Paastand, der fremsattes baade under den første og den tredje Rigsretssag, særlig skarpt under den sidste, at enhver Afholdelse af en ubevilget Udgift var et Retsbrud, for hvilket Rigsdagen vel ved en Efterbevilling kunde meddele Absolution, men som i Mangel af en saadan altid maatte føre til Domfældelse, hvis Tiltale rejstes, idet Rigsretten var udelukket fra selvstændigt at bedømme, om Afholdelsen af den paagældende Udgift havde været nyttig eller nødvendig, og fra at tillægge dette Betydning for Sagens Afgørelse. Paa dette Punkt har den nu gældende Ministeransvarlighedslov § 7 a ogsaa givet det af Rigsretten i begge Sager indtagne Standpunkt Medhold.

Under Rigsretssagen af 1856 forelaa som bekendt med Hensyn

til flere af de tiltalte Ministre (Ørsted, Tillisch, Bluhme og Scheel), der ikke havde kontrasigneret de kongelige Beslutninger, om hvis Lovlighed Sagen drejede sig, men havde deltaget i de Møder af Geheimstatsraadet, hvor Beslutningerne blev fattede og havde billiget dem, det Spørgsmaal, om Kontrasignaturen var en essentiel Betingelse for, at en Minister kunde blive ansvarlig for en kongelig Beslutning. Spørgsmaalet besvaredes ved Dommen bekræftende, men har senere været omtvistet i den juridiske Litteratur, indtil det ved Ministeransvarlighedsloven af 1939 §§ 2 og 3 er blevet afgjort derhen, at Kontrasignatur ikke er nogen nødvendig Forudsætning for Ansvar, der ogsaa kan paadrages paa andre Maader. Forf. mener, at Afgørelsen i 1856 var rigtig, idet Junigrundlovens § 19, der da var den eneste Lovbestemmelse om Emnet, naturligt maatte føre til, at Fremkaldelse af en lovstridig kongelig Beslutning, der jo uden Kontrasignatur var ugyldig, ikke i sig selv var noget Ansvarsgrundlag, men først blev det, naar vedkommende Minister ved at medunderskrive den gav den retlig Gyldighed, og at man ikke som af Matzen o. fl. hævdede kunde naa til et andet Resultat ved Hjælp af de almindelige strafferetlige Regler om Medvirken til andres Forbrydelser, men kun gennem en ny Grundloven supplerende Lovbestemmelse som den, der nu foreligger i Ministeransvarlighedsloven. I denne Opfattelse er jeg tilbøjelig til at give Forf. Ret, særlig ogsaa i Betragtning af, at Junigrundlovens Ord (»Den Minister, der har underskrevet, er ansvarlig for Beslutningen«) i højere Grad end de senere Grundlove (»Enhver Minister, der har underskrevet« o. s. v.) maatte lægge den Tanke nær, at Grundloven paa en udtømmende Maade havde villet angive Ansvarsgrundlaget. Det oplyses iøvrigt i denne Forbindelse, at Stemmeafgivningen ikke som vistnok hidtil almindelig antaget, paa dette Punkt fik det samme Resultat som for de tre andre Ministre, der blev tiltalt under Sagen (Hansen, Steen Bille og Sponneck). Det var kun de sidste, som frifandtes med alle Højesteretsassessorernes Stemmer mod alle Landstingsmændenes, medens de fire ovenfor nævnte Ministre blev frifundet med alle Dommeres Stemmer mod en, der dog vilde frifinde Scheel.

Rigsretsdommen af 1856 gav Anledning til meget voldsomme Angreb paa Højesteret i den nationalliberale Presse (»Fædrelandet« og »Dagbladet«). Det er denne Episode, der ikke tidligere har været indgaaende belyst i Litteraturen, og de Følger, Angrebene fik for Højesteret, som skildres i »Rigsretsdommen af 1856 og Højesteret«.

Følgerne bestod for det første i Gennemførelsen af en Reform, som maatte anses for meget ønskelig. Siden Griffenfeldts Tid

(Rigskanslerinstruks af 3. Aug. 1674 § 5) havde det været Højesteret forbudt at ledsage sine Domme med nogen Begrundelse, medens det nu ved Lov af 8. Marts 1856 bestemtes, at Retten enten skulde votere offentligt eller ogsaa meddele Domsgrundene skriftligt. Forslaget til denne Lov blev ved privat Initiativ indbragt i Folketinget ganske kort efter Rigsrettens Formalitetskendelse af 27. Nov. 1855, hvorved Retten imod samtlige Højesteretsassessorers Stemmer forkastede de af Forsvaret nedlagte Afvisningspaastande, og var utvivlsomt fremkaldt ved denne. For selve den videre Behandling af Rigsretssagen var Loven af 1856 vel uden Interesse, da Rigsretsdomme ifølge L. 3. Marts 1852 § 82 altid skulde forsynes med Præmisser, men »Fædrelandet« havde i Anledning af Kendelsen beskyldt Højesteretsassessorerne for at have voteret imod Lovens klare Bud og udtrykt Mistillid til Højesterets Afgørelse af politiske Retssager og havde i Forbindelse hermed krævet Gennemførelse af en Reform som den, der nu blev til Virkelighed.

Foruden at Angrebene saaledes foranledigede, at en forældet og for Højesterets Anseelse i Længden skadelig Ordning blev fjernet, gav de tillige Stødet til, at Regeringen paa en Maade, der er uden Sidestykke i de danske Domstoles Historie, afskedigede Rettens Justitiarius og fire andre af dens Dommere¹, der havde naaet den Alder, hvor Afskedigelse ifølge Grundloven kunde finde Sted. Man søgte vel at undgaa Skindet af, at det var Dommen, der var Aarsag til Afskedigelserne, ved ikke udelukkende at afskedige Dommere, der havde haft Sæde i Rigsretten (dette var kun Tilfældet med tre af de afskedigede og bl. a. ikke med Justitiarius Lowzow), og begrundede Afskedigelserne med de paagældendes Alder og Svagelighed. Dette var dog klart nok ikke den virkelige Grund, da de afskedigede Dommere bortset fra en enkelt slet ikke var særlig gamle (fra 65—68 Aar) og et Par, der var ældre, deriblandt en, der var 80 Aar, blev siddende, men Grunden var Ønsket om at forny Dommerpersonalet med Mænd, der var i bedre Overensstemmelse med den politiske Retning, som nu havde sejret. Særlig skyldtes Afskedigelsen af Justitiarius, at man ønskede Embedet som saadan besat med den indflydelsesrige Jurist og Politiker J. E. Larsen.

Hvad der virker mest forstemmende ved en Betragtning af Pressens Holdning i denne Sag, er den Omstændighed, at den nærmest fortav, at det kun var Frifindelsen af tre af Ministrene,

¹ Det beror formentligt paa en Fejltagelse, naar Forf. paa et andet Sted i Bogen (S. 64) nævner, at fem Dommere foruden Justitiarius blev fjernede fra deres Embeder.

som skyldtes Højesteretsassessorernes Stemmer alene, eller i hvert Fald kun berørte dette Forhold paa en saa ubestemt Maade, at det senere helt kunde gaa i Glemme. Det Punkt, hvor Kritikken af Rigsretsdommen maaske med størst Rimelighed kunde sætte ind — og dette fremdroges ogsaa stærkt under Angrebene — var, at Dommen ikke havde paalagt Hansen, Bille og Sponeck Sagsomkostninger, thi dette, der efter den nugældende Ret vilde være en Selvfølge, naar Dommen iøvrigt lød paa Frifindelse, var det ikke efter den Ret, der gjaldt i 1856; Sagsomkostninger blev nemlig dengang i Reglen paalagt Sigtede, selv om han frifandtes, naar hans Forhold havde nærmet sig saaledes til det lovlige Grænser, at der havde været Grund til at faa dets Lovlighed undersøgt og paakendt, og Rigsretslovens § 79 havde med Hensyn til Sagsomkostninger henvist til Lovenes almindelige Regler.

I »Under Provisorierne« (S. 180—212) behandler Forf. en anden Periode af Højesterets Historie, hvor Retten ogsaa blev draget ind i den politiske Strid, idet den maatte træffe Afgørelse i en Række Sager angaaende Lovovertrædelser, som havde denne Strid til Baggrund. I de fleste af disse Sager drejede det sig om Anvendelse af Alm. borgerlig Straffelov, saaledes i den bekendte Holstebrosag, hvor Christen Berg var en af de tiltalte, i de saakaldte Riffelsager og i forskellige Majestætsfornærmelses- og Injuriesager, men i en vis Gruppe af Sager beroede Afgørelsen paa det provisoriske Straffelovstillæg af 2. Nov. 1885 og her, men ogsaa kun her, blev der for Højesteret Tale om at tage Stilling til nogle af de saa stærkt omstridte forfatningsretlige Spørgsmaal, som vedrørte Regeringens Brug af den foreløbige Lovgivningsmagt. Det var dog kun ved en enkelt Lejlighed, nemlig under den Sag, som afgjordes ved Højesteretsdom af 15. Okt. 1886, at der fandt en omfattende selvstændig Votering Sted om Gyldigheden af Loven af 1885. De senere Sager, under hvilke der var Spørgsmaal om Anvendelse af Loven, angik alle Handlinger begaaede indenfor det Tidsrum, hvor dens Gyldighed maatte betragtes som fastslaaet ved den første Dom, og de fleste Højesteretsassessorer betragtede derfor denne Dom som en principiel Afgørelse, der maatte lægges til Grund ved Paadømmelsen af de følgende Sager. De Spørgsmaal, som forelaa under alle Sagerne var dels, om en foreløbig Lov, som var forelagt et af Rigsdagens Ting ved privat Initiativ, kunde forkastes af Tinget med samme Virkning, som om den var forelagt af Regeringen, dels om en foreløbig Lov kunde overleve den første Rigsdagssamling, naar den ikke i Løbet af denne blev vedtaget, men dog heller ikke forkastet. Højesteret besvarede det første Spørgsmaal benægtende, det andet bekræf-

tende, i begge Tilfælde mod en Minoritet paa fem Assessorer, men Forf. gør opmærksom paa, at Spørgsmaalene ved den nævnte Lejlighed maatte afgøres alene under Hensyn til, hvad der var passeret med Loven i den korte Rigsdagssamling 1885—86, og at man, da Dommen afsagdes, endnu ikke med Sikkerhed kunde paastaa, at det var Regeringens Hensigt i Forstaaelse med Landstinget systematisk at unddrage Folketinget Adgang til at tage Stilling til de foreløbige Love. Man kan derfor efter hans Mening ikke uden videre gaa ud fra, at det Standpunkt, som Højesteret indtog ved Dommen af 1886, vilde være blevet fastholdt, hvis Spørgsmaalet paany var blevet rejst, efter at det havde vist sig, at Loven ogsaa i de følgende Rigsdagssamlinger stadig behandles paa samme Maade. Dette skete imidlertid ikke, fordi den stærke Bevægelse, som havde foranlediget Loven og fremkaldt en Række Overtrædelser af den, forholdsvis hurtigt døde hen.

I de ovenfor omtalte Straffesager saa Højesteret aldrig strengere, men meget ofte mildere paa de paatalte Forhold end de underordnede Instanser, idet de af disse idømte Straffe nedsattes, og der i enkelte Tilfælde, saaledes i fem af de ni Majestætsfornærmelsessager, som forelagdes Højesteret, indtraadte Frifindelse. Stærkest Kritik vakte Dommen i Holstebrosagen, hvor der ogsaa for den ene af de tre Tiltalte (Christen Berg) af subjektive Grunde kunde være megen Tvivl om, hvorvidt der forelaa tilstrækkeligt Grundlag for en Domfældelse.

Af Interesse er de Oplysninger, Forf. ved flere af de omtalte Domme meddeler om Stemmeafgivningen i Højesteret. Det viser sig, at der indenfor Højesteret var en Minoritet paa fem Dommere (Klein, Lund, Lillienkjold, With og Nyholm), der i de politiske Sager oftere skilte sig ud fra Flertallet, idet de holdt paa de mildere Alternativer eller, som i Sagen om Straffelovs-provisoriet, paa, at dette var ugyldigt. I sidstnævnte Sag og i Holstebrosagen, forsaavidt Bergs Strafskyld angaar, stod de alle sammen (ogsaa Rimestad stemte iøvrigt for Frifindelse af Berg), i andre Sager var det kun nogle af dem, som udgjorde Mindretallet, og her kunde ogsaa andre Dommere være med, som ellers i Reglen tilhørte Flertallet.

Endnu skal lige nævnes en lille Afhandling »Fejøsagen« (S. 213—224) om den bekendte Retssag fra Firserne i forrige Aarhundrede, hvorunder to Kvinder, Moder og Datter, først i alle tre Instanser blev idømt Livsstraf for Mord og Barnemord, men senere, efter at der var rejst Tvivl om Dommens Rigtighed, frifandtes ved en ny Dom af Højesteret, der ved kongelig Bevilling var blevet bemyndiget til at genoptage Sagen.

Gennem mange af Bogens Afhandlinger gaar et tydeligt Ønske hos Forf. om at forklare og begrunde og derigennem ogsaa at forsvare den Stilling, Højesteret har taget til de forskellige i Bogen omtalte Spørgsmaal, som Retten er kommet i Berøring med. Dette Forsvar er ført saa grundigt, forsigtigt og klogt, at man næsten altid maa give Forf. Ret, og Bogen, der ligesom Forf.s tidligere Arbejder udmærker sig ved en meget klar Fremstilling og altid er interessant at læse, efterlader i det hele et stærkt Indtryk af Forf.s omhyggeligt prøvende og objektivt dømmende Aand.

Poul Johs. Jørgensen.

Nicolai Stenonis Opera Theologica cum proemiis ac notis Germanice scriptis ediderunt Knud Larsen et Gustav Scherz (1941).

Det er først i nyere Tid, at man for Alvor er blevet klar over den store Betydning, der tilkommer Niels Stensen (Steno) baade som genial Naturvidenskabsmand og som mærkelig Aandspersonlighed. Herhjemme har især A. D. Jørgensens smukke lille Biografi Nils Stensen (1884) bidraget til at forny Mindet om ham, og senere har den nu afdøde Medicinalhistoriker Vilhelm Maar ved sin store Udgave af hans naturvidenskabelige Skrifter Opera philosophica (I—II, 1910) virket i samme Retning. I de sidste Aar har Interessen for Stenos Personlighed og Virke været stigende. Ydre Aarsager som Højtideligholdelsen 1936 og 1938 af Mindedage henholdsvis for 250-Aaret for hans Død og 300-Aaret for hans Fødsel har igen henledt Opmærksomheden paa ham. Naturvidenskabsmænd har paa ny skildret hans Forskerindsats, Kirkehistorikere — især i Italien — har fremdraget en Række ukendte Bidrag til hans Biografi, og i katolske Kredse er der med Udgangspunkt i en Kirkeforsamling i Paderborn 1938 taget et stort Arbejde op for at forberede en Kanonisation af den berømte Konvertit. Det laa da nær som Modstykke til Maars ovennævnte Udgave af Stenos naturvidenskabelige Skrifter at søge tilvejebragt en Udgave ogsaa af hans teologiske Værker. Det hører til Vilhelm Maars Fortjenester at have givet Stødet til, at der blev taget et Arbejde op for at forberede en saadan, hvoraf der nu efter lange Tidens Forstudier foreligger første Bind under Titel: Nicolai Stenonis Opera theologica (Kbh. 1941), udgivet paa Bekostning af Carlsbergfondet og Rask-Ørsted Fondet.

Som Udgivere fremtræder Bibliotekaren ved den handelsvidenskabelige Lærestalt Knud Larsen og den katolske Præst